

Jumalateenistus P, 05.04.20, palmipuudepüha
Lektsioonid: Fl 2:5–11; Jh 12:1–8
Pihikõne: 1Kr 15:26
Jutlus: Js 50:4–10
Laulud: 71 (1–4); 77 (1–3, 4); 308 (1–5); 86 (1–4)

Issand Jumal on mulle andnud õpetatud keele, et ma oskaksin vastata väsinule, virgutada teda sõnaga. Ta äratab igal hommikul, ta äratab mu kõrva, et ma kuuleksin õpilaste kombel. Issand Jumal avas mu kõrva ja ma ei ole vastu pannud, ma ei ole taganenud. Ma andsin oma selja peksjaile ja põsed neile, kes katkusid karvu, ma ei peitnud oma palet teotuse ja sülje eest. Issand Jumal aitab mind: seepärast ma ei jäänud häbisse, seepärast ma muutsin oma näo otsekui ränikiviks, sest ma teadsin, et ma ei jää häbisse, et mu õigusemõistja on ligidal. Kes tahab minuga riielda? Astugem üheskoos ette! Kes on mu vastane? Tulgu ta mu juurde! Vaata, Issand Jumal aitab mind! Kes võib mind süüdi mõista? Vaata, nad kõik kuluvad nagu rüü, koi sööb nad. Kes teist kardab Issandat, see kuulgu tema sulase häält; kes käib pimeduses ja kel puudub valgusekuma, see lootku Issanda nime peale ja toetugu oma Jumalale.

Praegu on ebakindel aeg.

Selline väide pole eriti originaalne ja küllap nõustuvad sellega kõik, kes on kursis praegu ühiskonnas toimuvaga.

Ent millest see ebakindlus tuleneb?

Ühest küljest tuleneb see ebakindlus tuleviku ebaselgusest. Muidugi pole ju inimesed kunagi tulevikku ette teadnud. See on ikkagi ainult illusioon, et me teame, mis juhtub homme, nädala, kuu või aasta pärast. Kuid inimese psüühika ja sellest tulenevalt ühiskondlik heaolu vajavad kogu aeg midagi kindlat, millele toetuda. Uusajal on selle kindluse otsimisel tähtis roll usaldatud teadusele, mis peab siis andma vähem või rohkem usaldusväärse aluse plaanide seadmiseks.

Ka praeguses globaalses tervisekriisis püütakse ühiskondlik toimimine rajada teadusele: viroloogid ennustavad ette viiruse käitumist ning statistikud ennustavad epideemia tõusu- ja taandumise kõveraid. Kuid minu arvates on just praegu hästi näha, kuidas teadus ei suuda inimesi lõplikult veenda, et see, mida tuleb uuringutulemustest järeldada, on ka õige.

Teisest küljest tuleneb praeguse aja ebakindlus otsustamisraskusest. Me oleme ju harjunud otsustama põhiliselt kahe ajendi alusel: see, mida meile öeldakse väljastpoolt ja see, mida me mõtleme n-ö oma südames. Mõne inimese puhul on olulisem esimene ajend, teise puhul teine. Ja küllap see olulisus muutub ka vanuseti: laps otsustab vanemate järgi, teismeline sõprade järgi, nooruk iseenda südame järgi, vanur aga jälle ühiskonna arvamuse järgi.

Kõige raskem on keskealistel, kes on n-ö kahe tule vahel: nende väljakujunenud maailmavaade sunnib otsustama ühtmoodi, kuid karjäär, perekond ja muud ühiskondlikud suhted sunnivad peale muud valikud.

Küllap on, lisaks neile kahele nimetatule – tuleviku ebaselgusele ja otsustamisraskusele –, veel tegureid, mis meie olukorra praegusel ajal nii ebakindlaks muudavad. Kuid kõige selle tulemusena oleme me oma inimlikus ebakindluses valinud ainsa, mis tundub õige käitumisena – ootamise.

Kõik me ootame kannatlikult. Vahel hakkab see kannatus ka katkema ja inimesed küsivad keskealistelt otsustajatelt, kes on tavaliselt riigis vastutavail kohtadel, millal see n-ö totaalne isolatsioon ükskord ometi lõpeb. Kuid vastajadki ei oska öelda muud, kui et tuleb edasi oodata – võib-olla läheb asi paremaks.

Sellisel ebakindlal ajal vajavad inimesed ikkagi hädasti kindlust, mida võib usaldada. Ja kust mujalt seda kõige lähemalt leiaks kui religioonist. Üks viis näha sõna „religioon“ algtähenähtust kasutab alusena ladinakeelset sõna *religare*, milles *ligare* tähendab just „kinni siduma“ või „ühendama“ ja seda võib siis koos eesliitega *re-* mõista kui taasühendamist või -sidumist.

Niisiis on religioon sellise vaatenurga järgi midagi, mis meid millegi külge kinni seob või ühendab. Millegi kindlaga, mis ei kõigu ka kõige ebakindlamatel aegadel. Ja, tänu Jumalale, meil siin maanurgas on selline religioon lähedalt võtta. Oleme ju kristlik rahvas. Tahaks hüüda: leidkem oma

taaskinnitumispunkt Jumalas, kes on loonud kogu oleva ning on Algus ja Ots!

Täna tähistame kristliku rahvana palmipuudepäha, millega algab suur ehk vaikne nädal. See vaikne nädal jõuab kulminatsiooni Suurel Reedel, mil meie ülim pidepunkt, kolmainu Jumal suri meie eest ristil. See tundub sellisena välja hääldades täiesti mõistusevastasena, kuid Jumal on meile siiski kinkinud usu, et nii see on.

Ent küllap jõuame sellest erakordsest ohvrast veel alanud nädalal kõnelda. Täna võime kõnelda suurusest, mis meie Jumalat iseloomustab. Meie Issandat Jeesust Kristust on Piiblis nimetatud kuningaks. Ja seda ta kindlasti on. Tal on vägi, tarkus ja halastus – nii nagu ühel tõelisel kuningal olema peab.

Tänane kirjakoht Js 50:4–10 kirjeldab meile meie kuninga omadusi (tegu on küll VT-ga, kuid kristlased on alati uskunud, et Jumala sulane, kes siin minavormis kõneleb, pole keegi muu kui Kristus).

Meie kuningas Kristus on õpetatud. Ta teab, mida räägib, ta on saanud väljaõppe. Tema sõnadest saavad kosutust need, kes on väsinud ja ebakindlad. Niisiis, otsigem praegusel ajal tuge ja kindlust Kristuse sõnadest! Lugegem Piiblit ja püüdke seda mõtestada.

Kust aga Kristus on oma väljaõppe saanud? Loomulikult Jumala käest! Meie küll tunneme Kristust inimlikust küljest, teda kui Jeesust Naatsaretist. Kuid meile öeldakse, et see Jeesus on saanud oma väljaõppe otse Jumalalt. Jumal on avanud ta kõrva jumaliku tarkuse kuulamiseks.

See tarkus pole aga ainult teooria. See on ka tegutsemisjuhend. Just alanud nädalal mõtleme jälle kord sellele, mida see tegutsemisjuhend kaasa tõi. Jeesus läks vastu oma suure missiooni lõppvaatusele. Ta ei tõrjunud täide viimast seda, mida tema taevane Isa oli tal käskinud teha. Nagu prohvet meie kirjakohas ütleb, andis Jeesus oma selja peksjaile, oma põsed habemekarvade katkumiseks, oma palge sellele sülitamiseks. Ühesõnaga, Jeesus teadis, et ta peab laskma end alandada ja lasi sel sündida.

Ometi oli tema saanud tegutsemisjuhendil ka tugev n-ö teoreetiline põhi. Ta teadis kogu aeg, et tema taevane Isa ei jäta teda maha ja ta ei satu häbisse: temaga juhtub kõik see, mida ta oma vastastele lubab. Jeesus teadis kogu aeg, et ta suudab õigesti vastata oma süüdistajaile, sest tarkus vastamiseks tuleb talle otse Jumalalt.

Ja me teame, et Jeesusel oli kõiges õigus: ta tegi kõike nii nagu ta oli töötanud ja temaga juhtus kõik nii nagu ta oli ette ütelnud: ta kannatas ja suri, kuid tõusis üles!

Niisiis on Jeesusega Naatsaretist juhtunu midagi sellist, mis võiks iga inimest veenda Jumala kõikumatuses ja kõikvõimsuses. Just seepärast ütleb prohvet meie kirjakoha lõpus: „Kes teist kardab Issandat, see kuulgu tema sulase häält; kes käib pimeduses ja kel puudub valgusekuma, see lootku Issanda nime peale ja toetugu oma Jumalale.“

Niisiis, kallid sõbrad, meil on meie elus see religioon, see võimalus „taaskinnituda“ kellegi kõikumatu külge ning pääseda häbist ja surmast – nii nagu meile on selle tee ette näidanud Jeesus Kristus!

Tänases jutluses tahaksin siiski meenutada veel ka ühte inimlikku kindluseallikat, nimelt ajalugu. Teame kõik Juhan Liivi paljukorratud mõtet: kes minevikku ei mäleta, see elab tulevikuta. Minevikusündmuste meenutamine annab meile samuti mingi pidepunkti: me saame teada, kuidas elasime meie ja meie esivanemad varem, valime sealt oma praeguse elu jaoks väärtuslikku ja suudame niimoodi oma ebamäärast tulevikku sisuga täita.

Täna tahaksin meenutada kahte minevikusündmust.

Esiteks meie koguduse legendaarset õpetajat Martin Lippu, kelle sünnist möödub tänavu 166 aastat (ukj on Martin lipp sündinud 14. aprillil, vkj 2. aprillil 1854). Kui meil poleks praegu riiklikku eriolukorda, siis tähistaksimegi pidulikult Martin Lipu päeva, kuulaksime koorilaulu ja maitseksime traditsiooniliselt sünnipäevatorti. Ent mis seal ikka, kõike seda saame teha ka edaspidi, kui Jumal lubab ja meie elame. Täna võime piirduda lihtsalt õp Martin Lipu elutöö kokkuvõttega.

Ja arvestades tänast jutlusealust kirjakohta, sõnastaksin selle kokkuvõtte nii. Õp Martin Lipp elas muutuvail aegadel. Selle aja jooksul kujunes maarahvast iseteadlik eesti rahvas, kes nõutas välja ja sai osaks omaenda Eesti riigi. Selle aja jooksul murdis baltisaksa maakirik venestamise surve all ja tekkis Eesti vaba rahvakirik. Selle aja jooksul jättis õp Lipu enda perekond maha kodumaa ja pere

ainus poeg jäi I maailmasõjas teadmata kadunuks.

Siiski lootis õp Martin Lipp kogu sellel tihti pimedal teekonnal Issanda nime peale ja toetus oma Jumalale. Just see lubas tal laulda viis päeva enne ta surmaga lõppenud operatsiooni meie kiriku lauluraamatuski toodud laulu nr 343 sõnadega „Mu päev, mis aland, on nii pime, tal saatjaks mured mustemad, mu tulevik, see on nii tume, kus näen ka tormi tõusevat: kuid mul on Isa armutaevas, kes minu ligi kõiges vaevas.“

Teine minevikusündmus, mida täna meenutada tahan, on meie Nõo kiriku meesansambli esimene ülesastumine täna, palmipuudepähal täpselt 30 aastat tagasi. Meie armastatud ja austatud koguduseliige Agnes Laasimer, kes meesansambli tollase koguduse segakoori meestest kokku pani, meenutab, et ansambel asutati 25. märtsil 1990 Nõos. Esimene proov toimus 29. märtsil ja repertuaaris olid siis laulud „Laula käies eluteel“ ja „Jehoova päev“. Järgmine proov peeti 1. aprillil ja repertuaari lisandus Ülo Topmani „Mu südames on pühapäev“. Ning esimene ülesastumine oli, nagu öeldud, täna 30 aastat tagasi palmipuudepähal (tookord oli see 8. aprill) Nõo kirikus, kus lauldi eelnimetatud lauludest kaks, „Laula käies eluteel“ ja „Jehoova päev“.

Eile oleks pidanud Nõo kirikus toimuma Nõo kiriku meesansambli 30. sünnipäeva kontsert. Ka see jäi eriolukorra tõttu ära. Kuid teadmine, et üks lauluansambel, mille on asutanud meie tänane kallis koguduseliige ja milles on läbi aastate kuni tänaseni osalenud lausa viis asutajaliiget, mis on laulnud Issandale kiitust ning andnud oma maale ja rahvale seeläbi tuge, see teadmine on eriline! Mälestame ka selle ansambli koosseisus aegade jooksul laulnud liikmeid, kes on läinud ajast igavikku: Kristjan ja Martin Laasimeri, Urmas Ridalat ning Ats Käämbret.

Kallis kogudus, täna sai kõneldud paljust. Kuid see kõik oli vaid ühe teenistuses: et meil oleks praegusel ebakindlal ajal tuge edasiminekuks. Ja see tugi tuleb ajaloost, meie ligimestelt ning viimselt Jumalalt!

Aamen.